

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๙๔๐๑ E-mail : disas_moac@hotmail.com

เตือนการระบาดของโรคด้วงหมัดผัก (Flea Beetle)

เตือนเกษตรกรชาวสวนผักควรระมัดระวังด้วงหมัดผักระบาด ซึ่งสามารถพบระบาดอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะในแหล่งปลูกผักเก่าที่ปลูกพืชตระกูลกะหล่ำ เช่น คะน้า กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก ดังนั้นเกษตรกรควรหมั่นตรวจแปลงอยู่เสมอ หากพบตัวแมลง หรือใบพืชผักถูกกัดกินเป็นรูพรุน ให้รีบดำเนินการป้องกัน หรือขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อการควบคุม และหาทางป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

ในประเทศไทยพบด้วงหมัดผักเข้าทำลายพืชผัก ๒ ชนิด คือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : ชนิดปีกเหลืองแถบน้ำตาล *Phyllotreta flexuosa*

ชนิดปีกดำหรือปีกสีน้ำเงินเข้ม *Phyllotreta chontanica*

วงศ์ : Chrysomelidae

อันดับ : Coleoptera

ชื่ออื่น : หมัดผัก หมัดกระโดด ตัวกระเจ้าลักษณะอาการ

รูปร่างลักษณะ

ด้วงหมัดผักแถบลายขอบวางไข่เป็นฟองเดี่ยวๆ หรือกลุ่มบริเวณโคนต้นพืช เส้นกลางใบพืชและตามพื้นดิน ไข่รูปร่างคล้ายไข่ไก่ขนาด ๐.๓๓ x ๐.๒๗ มิลลิเมตร สีขาวอมเขียว ผิวเรียบเป็นมันและจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อนก่อนฟักเป็นตัว ระยะไข่ ๓ - ๔ วัน ตัวหนอนมีสีขาว ส่วนหัวและส่วนท้องปล้องแรกมีสีน้ำตาล มีจุดสีน้ำตาลตามลำตัวและแผ่นสีน้ำตาลอยู่ทางด้านบนของปล้องสุดท้ายของลำตัว หนอนอาศัยอยู่ในดิน ระยะหนอน ๑๐ - ๑๔ วัน และเข้าดักแด้ในดิน ส่วนปีกและขาของดักแด้แยกจากลำตัวเป็นอิสระเคลื่อนไหวได้ ระยะดักแด้ ๔ - ๕ วัน ตัวเต็มวัยเป็นด้วงขนาดเล็กความยาวประมาณ ๒ - ๒.๕ มิลลิเมตร ปีกคู่หน้าสีดำนี้อ้อมเหลืองสองแถบพาดตามความยาวด้านล่างลำตัวสีดำ ขาคู่หลังขยายใหญ่และโตกว่าขาคู่อื่นๆ หนวดเป็นแบบเส้นด้าย อายุตัวเต็มวัย ๓๐ - ๖๐ วัน ผสมพันธุ์ได้หลายครั้ง เพศเมียแต่ละตัววางไข่ได้ ๘๐ - ๒๐๐ ฟอง ด้วงหมัดผักในประเทศไทยพบ ๒ ชนิด คือชนิดปีกเหลืองแถบน้ำตาล และชนิดปีกดำสีน้ำเงินเข้ม แต่มากกว่า ๘๐% เป็นชนิดปีกเหลืองแถบน้ำตาล ด้วงหมัดมีนิสัยที่สังเกตง่ายคือ เมื่อถูกกระทบกระเทือนจะกระโดดโดยอาศัยขาหลัง สามารถดีดตัวไปได้ไกล

ด้วงหมัดผักเป็นแมลงปีกแข็งชนิดเดียวที่เป็นศัตรูสำคัญของผักตระกูลกะหล่ำ เช่น คะน้า กวางตุ้ง กะหล่ำดอก ผักกาดหัว ตัวอ่อนของด้วงหมัดผักชอบกัดกินหรือซ่อนไข่เข้าไปกินอยู่บริเวณโคนต้นหรือรากของผักทำให้ผักเหี่ยวเฉาและไม่เจริญเติบโตถ้ารากถูกทำลายมากๆ ก็อาจทำให้ผักตายได้ ตัวเต็มวัยชอบกัดกินด้านล่างของผิวใบทำให้ใบมีรูพรุนและอาจกัดกินลำต้น และกลีบดอกด้วย

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. การใช้ไส้เดือนฝอย (Nematodic ๒๒) อัตรา ๑ ชอง ๔ ล้านตัว ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร โดยพ่นหรือราดไส้เดือนฝอยบนแปลงปลูกผักทั้งนี้ก่อนใช้ไส้เดือนฝอย ควรพ่นน้ำให้ความชุ่มชื้นแก่พืชก่อนและควรพ่นหลัง ๑๗.๐๐ น.ไปแล้ว ข้อสังเกตสำหรับวิธีนี้คือค่าใช้จ่ายสูงควรใช้กับพืชผักที่มีราคา

๒. ใช้เชื้อแบคทีเรีย (บีที) บาซิลลัส ทูริงเยนซิส เช่น โนโวดอร์เอพีซี โดยพ่นหรือราดทุก ๗ วัน

๓. สารเคมีที่แนะนำให้ใช้ ดังนี้

- คาร์บาริล (เซฟวิน) ๘๕% ดับเบิลยูพี อัตรา ๔๐ - ๖๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ในแหล่งที่ด้วงหมัดผักยังไม่สร้างความต้านทานต่อสารเคมี

- แต่สำหรับแหล่งปลูกผักเก่า แมลงมีความต้านทานต่อสารเคมีควรใช้ คาร์โบซัลแฟน (พอสซ์) ๒๐% อีซี อัตรา ๕๐-๗๕ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือโพรพิโนฟอส (ซูเปอร์ครอน) ๕๐% อีซี อัตรา ๓๐ - ๔๐ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือโพรไทโอฟอส (โตกูโทอน) ๕๐% อีซี อัตรา ๓๐ -๔๐ กรัม ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๔. ในการปลูกครั้งต่อไปควรไถตากดินทิ้งไว้ประมาณ ๗ - ๑๕ วัน เพื่อทำลายตัวอ่อนและดักแด้ที่อยู่ใต้ดิน นอกจากนี้ควรเปลี่ยนมาปลูกพืชที่ด้วงหมัดผักไม่ชอบ หมุนเวียนบ้าง ก็จะช่วยลดการระบาดได้อีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรควรใช้ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และผลผลิตเกษตร

ที่มา : ๑. แมลงศัตรูพืชและการป้องกันกำจัด

๒. The world's best photo of chrysomelidae

๓. ภาควิชาโรคพืช คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

